

ECONOMIES' HORIZONS
Економічні
горизонти

DOI: doi.org/10.31499/2616-5236

Homepage: <http://eh.udpu.edu.ua>

ISSN
2522-
9273
(print)
2616-
5236 (online)

UDC: 338.48:004.738

JEL Classification L83, O33, L86, R58, F63, Q56

DOI: [10.31499/2616-5236.4\(33\).2025.346585](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(33).2025.346585)

Iryna Kyryliuk, Kherson State Agrarian and Economic University

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor Department of Hotel, Restaurant, and Tourism Business

Nataliia Barvinok, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Doctor of Philosophy, Ph.D, Senior Lecturer Department of Technology and Organization of Tourism and Hotel and Restaurant Business

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИЗМУ ЯК ФАКТОР ГЕОЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ

DIGITAL TRANSFORMATION OF TOURISM AS A FACTOR OF GEO- ECONOMIC SUSTAINABILITY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF RECOVERY

Анотація: У статті досліджено розвиток туристичної галузі України в умовах глобальної нестійкості та повоєнного відновлення. Проаналізовано вплив кризових факторів, досліджено роль туризму у забезпеченні геоекономічної стійкості та значення цифрової трансформації для модернізації бізнес-моделей, оптимізації управління потоками, залучення інвестицій і підвищення конкурентоспроможності. Доведено, що цифрові інструменти сприяють диверсифікації доходів, розвитку регіонів і зміцненню міжнародного іміджу країни.

Abstract: The article examines current trends in the development of the tourism industry of Ukraine in the context of global instability and post-war recovery. The impact of military conflicts, economic crises, pandemics, climate change and other external challenges on the functioning of the tourism business is analyzed, in particular on the reduction of tourist flows, the decline in enterprise income and the need to adapt management strategies to new conditions. It is determined that the long-term crisis processes have led to structural changes in the market, reduced investment attractiveness and stimulated the formation of more adaptive and flexible business models. Special attention is paid to the concept of geoeconomic sustainability, which implies the

ability of the state to maintain economic potential, withstand external challenges, integrate into international economic processes and form strategically important competitive advantages. The article substantiates the role of tourism as a tool of geoeconomic stabilization, which contributes to the restoration of regions, attracting investment, developing the domestic market and strengthening the international image of the country.

Particular attention is paid to the digital transformation of the tourism industry, which acts as a key mechanism for modernizing business processes, optimizing the management of tourist flows and increasing the competitiveness of destinations. The introduction of online booking, VR/AR technologies, cloud services, digital marketing and big data analytics is analyzed, which allows diversifying income, supporting less accessible or affected regions, creating new business models and jobs, as well as forming adaptive management strategies. The importance of public-private partnerships for implementing innovative solutions, developing integrated digital platforms and improving the skills of specialists in the field of IT, hospitality, marketing and analytics is highlighted.

The study determined that the digitalization of the tourism industry in the post-war period not only contributes to economic growth and infrastructure restoration, but also strengthens social cohesion, stimulates regional development and integration of Ukraine into global tourism and digital economic ecosystems. It is shown that the use of digital tools allows you to create competitive advantages, increase the macroeconomic and geopolitical stability of the state, and maintain the country's international image in conditions of global instability and military challenges.

Keywords: tourism, innovations, digital transformation, geoeconomic sustainability, competitiveness, post-war recovery, business models, globalization

Ключові слова: туризм, інновації, цифрова трансформація, геоекономічна стійкість, конкурентоспроможність, повоєнне відновлення, бізнес-моделі, глобалізація

Постановка проблеми. Повномасштабна війна суттєво дестабілізувала геоекономічну стійкість України, спричинивши втрату туристичних ресурсів, різке скорочення міжнародних потоків, руйнування інфраструктури та трансформацію економічних зв'язків. За таких умов традиційні механізми управління та розвитку туристичної індустрії виявляються недостатніми для забезпечення її відновлення, підвищення

конкурентоспроможності та реінтеграції у глобальні ринки. З огляду на те, що туризм є одним із ключових секторів світової економіки та потенційним драйвером регіональної стабілізації, саме він може відіграти важливу роль у прискоренні економічного відновлення України. Однак реалізація цього потенціалу потребує впровадження сучасних підходів, здатних зміцнити

стійкість країни в геоekonomічному вимірі.

Одним із ефективних інструментів є цифрова трансформація туристичної сфери. Сучасні цифрові технології докорінно змінюють архітектуру глобального туристичного ринку і генерують нові моделі споживчої поведінки, трансформують способи просування туристичних продуктів та визначають нові параметри конкурентоспроможності. Для України цифровізація туризму постає не лише як засіб модернізації галузі та підвищення її ефективності, а й як важливий чинник зміцнення геоekonomічної стійкості через диверсифікацію туристичних потоків, залучення нових цільових ринків, інтеграцію в міжнародні цифрові платформи, формування інноваційно орієнтованого іміджу та підвищення інвестиційної привабливості країни.

Незважаючи на зростання значущості цифрових інструментів, їх роль у формуванні геоekonomічної стійкості України залишається недостатньо дослідженою. Потребує уточнення, які саме цифрові рішення здатні трансформувати туристичну індустрію у повоєнний період та яким чином вони сприятимуть зміцненню стійкості національної економіки у взаємодії з глобальними ринками. З огляду на зазначене, актуалізується науково-практична проблема, яка полягає у визначенні того, яким чином цифрова трансформація туризму може стати основним фактором формування геоekonomічної

стійкості України в умовах відновлення, а також ідентифікувати цифрові технології й рішення, здатні забезпечити найвищий ефект для посилення позицій держави у глобальній економічній системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики функціонування туристичної індустрії в умовах глобальних безпекових викликів та необхідності повоєнного відновлення присвячено роботи багатьох вітчизняних учених, серед яких Г. Забродська, С. Журавльова [17], М. Литвин [9], С. Мойсей [11], О. Карий, Р. Стрільчук та О. Кисельов [7] та інші. У наукових працях цих дослідників проаналізовано вплив криз та війни на галузь, де туризм розглядається не лише як економічна категорія, а й як стратегічний інструмент геоekonomічної стійкості держави. Зокрема, Г. Забродська та С. Журавльова [17] акцентують увагу на адаптації управлінських моделей до кризових реалій, тоді як С. Мойсей [11], О. Карий, Р. Стрільчук та О. Кисельов [7] обґрунтовують важливість системного відновлення туристичних дестинацій як чинника залучення інвестицій і зміцнення макроекономічної стабільності. Цей підхід доповнюється дослідженнями М. Литвина [9], який вбачає у сталому розвитку туризму механізм протидії зовнішнім загрозам та інтеграції України у світовий простір. Зазначимо, що проблематика впливу безпекових викликів на туристичну індустрію

та пошук стратегічних механізмів її адаптації була предметом попередніх наукових досліджень автора [1].

Водночас важливим вектором трансформації галузі науковці визначають цифровізацію, що детально висвітлено в роботах О. Стрижак [14], Т. Лисюк [8], М. Бойко, С. Бондар [2], Н. Паньків [13], О. Чернеги [3] та інших. О. Стрижак [14], М. Бойко та С. Бондар [2] розглядають цифрову трансформацію як системну зміну бізнес-моделей, орієнтовану на персоналізацію та інтерактивність, а Т. Лисюк [8] і О. Назаренко [12] наголошують на ролі аналітики даних для прогнозування попиту. Особливої актуальності набувають дослідження Л. Івашко [6], О. Чернеги [3] та Н. Валінкевич і А. Шестакової [15] щодо використання VR/AR-технологій та віртуальних турів як способу збереження туристичного бренду України в умовах війни. Попри виявлені проблеми, такі як цифровий розрив між регіонами Р. Горчак [5], Н. Паньків, Д. Сняданко [13], О. Марченко [10] доводять, що саме цифрові інструменти здатні вирівняти регіональні диспропорції та забезпечити геоекономічне відновлення, хоча питання інтеграції цих інструментів у стратегії відновлення потребує подальшого дослідження.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та визначення основних напрямів цифрової трансформації туризму, які здатні забезпечити зміцнення

геоекономічної стійкості України в умовах повоєнного відновлення.

Для досягнення мети у дослідженні передбачено вирішення таких завдань:

- визначити основні геоекономічні виклики, що впливають на розвиток туристичної галузі України у повоєнний період;
- дослідити концептуальні засади цифрової трансформації туризму та ідентифікувати цифрові інструменти й технології, здатні підсилити конкурентоспроможність галузі у глобальному економічному середовищі;
- обґрунтувати механізми впливу цифрової трансформації на формування геоекономічної стійкості України та запропонувати напрями її посилення через впровадження сучасних цифрових рішень у туризмі.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку туристичної галузі України в умовах повоєнного відновлення.

Предметом дослідження є цифрова трансформація туризму та її вплив на формування геоекономічної стійкості України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна туристична індустрія розвивається в умовах високої нестабільності, що зумовлено комплексом глобальних безпекових та економічних викликів. Воєнні конфлікти, терористичні загрози, пандемії, зміни клімату, енергетичні кризи та економічні потрясіння створюють нову реальність для функціонування туристичного бізнесу. Туризм, як

одна з найбільш динамічних і водночас вразливих галузей економіки, швидко реагує на будь-які коливання у глобальному безпековому середовищі, оскільки туристи при виборі напрямку подорожі орієнтуються на стабільність, передбачуваність та власну безпеку. Внаслідок цього кризові явища призводять до скорочення туристичних потоків, зменшення доходів підприємств та потребують оперативного коригування управлінських стратегій.

Національна туристична сфера України від самого початку здобуття країною незалежності перебуває під впливом різних глобальних і внутрішніх викликів. Дослідники Г. Забродська та С. Журавльова зазначають, що уповільнення розвитку українських туристичних дестинацій протягом останніх десятиліть було пов'язане з терористичними актами (2001, 2016 рр.), глобальними економічними кризами (2008–2009, 2010–2013 рр.), політичною нестабільністю, анексією частини території України (2014–2022 рр.) та масштабними протиепідемічними заходами (2003, 2015, 2019–2021 рр.). Найбільш значущим фактором стало повномасштабне військове вторгнення росії у 2022 році, що й досі створює серйозні ризики для функціонування туристичної галузі України [17].

Ці тривалі кризові процеси змінили структуру ринку, знизили інвестиційну привабливість і змусили підприємства шукати нові формати роботи та просування,

водночас стимулюючи формування більш адаптивних і гнучких управлінських моделей [1].

В умовах таких викликів надзвичайно важливим стає питання гео економічної стійкості України, що передбачає здатність держави зберігати та нарощувати економічний потенціал, протистояти зовнішнім викликам, ефективно інтегруватися в міжнародні економічні процеси та підтримувати розвиток стратегічно важливих галузей. Туризм у цьому контексті може виступати потужним інструментом гео економічної стабілізації та сприяти відновленню регіонів, залученню інвестицій, зміцненню внутрішнього ринку та формуванню позитивного міжнародного іміджу.

Тобто туризм в цьому контексті виступає важливим механізмом диверсифікації економіки, підтримки соціальної згуртованості та формування позитивного міжнародного іміджу, що, у свою чергу, зміцнює макроекономічну та геополітичну стійкість держави. В умовах масштабного відновлення увага до ефективного використання туристичного потенціалу набуває особливої актуальності, оскільки він може виступати драйвером економічного зростання та інноваційного розвитку регіонів.

Проте, реалізація потенціалу туристичної галузі в сучасних умовах неможлива без цифрової трансформації. Саме використання цифрових технологій здатне змінити архітектуру туристичного ринку, оптимізувати управлінські

процеси, розширити можливості маркетингу та просування, підвищити конкурентоспроможність дестинацій і забезпечити інтеграцію національного туристичного продукту у глобальну цифрову екосистему.

Так як сучасний розвиток туристичної індустрії нерозривно пов'язаний із глобальними процесами цифровізації, які кардинально змінюють підходи до виробництва, просування та споживання туристичних послуг, у контексті України цифровізація туризму стає не лише інструментом модернізації, а й важливим чинником геоекономічної стійкості. З огляду на це цифрову трансформацію у сфері туризму слід розглядати не лише як впровадження окремих інформаційних технологій, а як комплексну зміну бізнес-моделей, управлінських процесів, інструментів комунікації та сервісної взаємодії з клієнтами.

Як зазначає О. О. Стрижак, туристична індустрія є однією з найбільш чутливих до діджитал-перетворень: цифрові технології охоплюють усі компоненти туристичної діяльності – від проектування ланцюжка створення туристичного продукту до формування рейтингу готелів у цифровому просторі [14]. У цьому контексті цифрова трансформація у туризмі не обмежується впровадженням окремих ІТ-рішень, а являє собою системну зміну бізнес-моделей, комунікаційних каналів, сервісних

процесів та взаємодії зі споживачами.

Перехід до моделей цифрового обслуговування супроводжується не лише технологічною модернізацією, але й зміною ролі клієнта, оскільки він стає активним учасником створення та споживання туристичного продукту. О. О. Стрижак виокремлює такі основні напрями цифровізації туристичної індустрії: впровадження систем онлайн-бронювання, використання технологій доповненої реальності, розвиток соціальних мереж як каналів просування та взаємодії, а також зростаючу важливість цифрових платформ для самоорганізованих туристів [14]. Таким чином, цифрова трансформація туризму вимагає від суб'єктів галузі адаптивності, гнучкості, здатності реагувати на технологічні й поведінкові зміни споживачів і стає неодмінною умовою забезпечення сталого конкурентного розвитку в умовах цифровізації.

У контексті цифрової трансформації туристичної галузі варто також звернути увагу на ширший геоекономічний фон, в якому ця трансформація відбувається. Адже сучасні геополітичні та геоекономічні зміни, зумовлені зовнішніми викликами та конфліктами, суттєво впливають на економічну стійкість України і формують нові ризики – від енергетичної залежності до продовольчої кризи та фінансової нестабільності [16]. У такому середовищі цифрові інструменти,

зокрема в туризмі, можуть стати елементом підвищення геоекономічної стійкості, оскільки вони сприяють диверсифікації доходів, зміцненню внутрішнього ринку та зменшенню вразливості до зовнішніх викликів.

М. В. Литвин у своїх дослідженнях підкреслює, що для забезпечення довгострокової геоекономічної стійкості країні необхідна цілісна стратегія сталого розвитку, яка поєднує екологічні, соціальні та економічні пріоритети [9]. Тобто така стратегія має враховувати як глобальні тенденції, так і внутрішні особливості України, зокрема, регіональний потенціал, інфраструктурні розриви та цифрові ресурси, що робить цифровізацію туризму одним із можливих практичних напрямів геоекономічної політики.

Крім загальноекономічного значення, геоекономічна стійкість України в контексті туризму проявляється через стратегічне управління туристичними потоками та інвестиціями в туристичну інфраструктуру. Як зазначає С. Мойсей відбудова туристичних дестинацій і адаптація інфраструктури після руйнувань має не лише економічне, але й геополітичне значення, адже це частина національної «м'якої сили», здатна залучати міжнародні інвестиції, підтримувати імідж країни та сприяти стабілізації регіонів через розвиток внутрішнього та в'їзного туризму [11].

Таким чином, концепція геоекономічної стійкості для України у сфері туризму включає

не лише захист від зовнішніх викликів, а й активне створення конкурентних переваг через використання туристичного потенціалу. Це може сприяти стратегічній диверсифікації економіки, зменшенню залежності від традиційних галузей і зміцненню макроекономічної безпеки в умовах глобальної нестабільності. Наприклад, О. І. Карий, Р. М. Стрільчук та О. А. Кисельов у своїх дослідженнях підкреслюють роль туризму як важливої ланки в національній економічній стратегії, особливо через те, що туристична діяльність може активізувати соціокультурний потенціал регіонів та сприяти інвестиційному розвитку [7].

Сучасні підходи до аналізу розвитку туристичної галузі вимагають включення цифрових факторів впливу, особливо з огляду на трансформацію споживчого досвіду, каналів комунікацій і технологічних рішень у сфері обслуговування. Адже цифрові інструменти в сьогоденні умовах є ключем до глибшого вивчення поведінки туристів, адаптації туристичного продукту і розширення ринку за рахунок персоналізації та інтерактивності [8]. Тобто сьогодні необхідним є переосмислення туризму та ширшого застосування сучасних цифрових технологій, в тому числі мобільної аналітики та автоматизованих платформ оцінки ефективності.

Загалом, цифрові технології стали фундацією для зміни моделей управління туризмом і формування

економіки вражень. Зокрема, слід наголосити, що ключовими індикаторами цифрової ефективності виступають зростання взаємодії з аудиторією, зміна структури попиту, персоналізація сервісу та здешевлення логістичних і маркетингових процесів [2]. Це дозволяє формувати інтегровані моделі оцінки цифрового впливу, які поєднують економічні, маркетингові та поведінкові показники.

На сьогоднішній день цифровізація туристичної галузі в Україні вже просувається як на державному, так і на корпоративному рівнях. Впровадження цифрових технологій підтримується через державні ініціативи та сервіси електронного урядування. Зокрема, в готельному бізнесі застосовується електронна реєстрація гостей через національну платформу «Дія», що сприяє оптимізації внутрішніх адміністративних процесів та мінімізації ручної роботи [4]. Слід зауважити, що туристичні підприємства України активно впроваджують цифрові технології у свою операційну діяльність через системи онлайн-бронювання та CRM-системи для управління відносинами з клієнтами; використання мобільних застосунків та чат-ботів для сервісної взаємодії; застосування аналітики даних для поліпшення якості послуг та підвищення ефективності маркетингових кампаній [13]. Ці зусилля свідчать про те, що, хоча цифрова

трансформація може бути фрагментованою, український туристичний сектор має стійкий потенціал до впровадження Smart-рішень.

Рівень цифрової трансформації помітно варіює залежно від регіонів. Наприклад, у великих туристичних центрах активний розвиток цифрових сервісів та Smart-рішень. Водночас, віддалені регіони продовжують стикатися з критичними проблемами, пов'язаними з інфраструктурою, digital-компетенціями та недостатнім фінансуванням [5]. Ця регіональна диспропорція є значним стримуючим фактором для формування цілісної національної цифрової екосистеми.

Незважаючи на певний прогрес, туризм в Україні стикається з чималою кількістю системних бар'єрів. Серед основних проблем, що перешкоджають повноцінному впровадженню Smart-туризму, слід виокремити: дефіцит ІТ-компетенцій у персоналі галузі, недостатнє фінансування інновацій, відсутність масштабних державних стратегій, а також загроза кібербезпеки [13]. Подолання цих внутрішніх бар'єрів є необхідною умовою для використання туристичної галузі як драйвера гео економічної стійкості.

Водночас цифрові технології відкривають нові можливості для стратегічного розвитку туристичної індустрії та посилення гео економічної стійкості України. Наприклад, аналітика великих даних дозволяє прогнозувати

попит, відстежувати туристичні потоки та оптимізувати управлінські рішення, що сприяє ефективнішому залученню інвестицій і розвитку туристичних DESTINATION [12, 13]. Віртуальні та доповнені реальності (VR/AR), хмарні сервіси та онлайн-бронювання дозволяють масштабувати туристичний продукт, обслуговувати широку аудиторію та адаптувати послуги під конкретні сегменти клієнтів [6].

Цифрові інструменти також створюють нові канали для просування України як туристичної DESTINATION, включно з віртуальними турами, соціальними мережами, NFT-проектами та гейміфікацією, що дозволяє формувати позитивний імідж країни навіть у період конфлікту [3]. Таке поєднання державних програм відновлення та цифровізації здатне значно підвищити ефективність туристичної діяльності регіонів, стимулюючи розвиток інфраструктури та підсилюючи конкурентоспроможність на міжнародному туристичному ринку [15].

Таким чином, цифрова трансформація виступає не лише як інструмент модернізації туристичного бізнесу, але основним механізмом геоекономічного відновлення в повоєнний період. Адже впровадження аналітики, VR/AR-технологій, хмарних платформ та цифрових маркетингових рішень має значний потенціал для підтримки менш доступних або пошкоджених туристичних

локацій, а також здатне забезпечити залучення інвестицій, зміцнення внутрішнього ринку та сприяння інтеграції України у глобальні туристичні й цифрові економічні екосистеми.

Цифровізація туризму відкриває значні можливості для впровадження інноваційних бізнес-моделей, які покликані сформувати додатковий економічний потенціал галузі. До таких моделей належать: віртуальні послуги (онлайн-екскурсії, VR-експозиції), платформи для продажу цифрового контенту, NFT-туризм та інші рішення на основі технології блокчейн. Такий інноваційний підхід спроможний допомогти українським підприємствам знизити залежність від класичних туристичних потоків та генерувати доходи навіть в умовах обмежень на фізичні подорожі. Окрім того, цифрова трансформація створює необхідні умови для появи нових робочих місць та розвитку людського капіталу. Це стосується як безпосередньо технічних напрямків ІТ (розробка, аналітика, підтримка), так і суміжних сфер (для маркетологів, контент-кріейторів та гідів цифрових турів), що є критично важливим для післявоєнного відновлення економіки.

Цифрові інструменти є ключовим механізмом диверсифікації туристичних потоків та підвищення стійкості галузі до зовнішніх шоків. За допомогою онлайн-платформ DESTINATION отримують можливість залучати споживачів з нових, у тому числі віддалених, регіонів,

пропонуючи віртуальні продукти (VR-тури, онлайн-екскурсії), комбіновані гібридні моделі (поєднання онлайн- та офлайн-сервісів). Така стратегія значно знижує ризики залежності від конкретних традиційних ринків, що набуває особливої значущості в умовах геополітичної нестабільності. Крім того, віртуальні тури та інші цифрові продукти ефективно підтримують туристичні бренди та комунікацію з цільовою аудиторією навіть у періоди обмеженого руху або підвищеної безпекової загрози.

Цифрова трансформація також сприяє вирівнюванню регіонального розвитку. Менш розвинені або постраждалі території можуть ефективно використовувати інструменти віртуалізації, цифрові платформи та сучасні маркетингові рішення для оперативного відновлення своєї туристичної привабливості та економічної активності. Як зазначає О. Марченко, стратегічне спрямування регіональних економік на цифрову трансформацію відкриває нові інвестиційні можливості та посилює регіональну стійкість [10]. У той же час така трансформація відіграє ключову роль у соціальному вимірі. Вона здатна підтримувати зайнятість, покращувати економічні умови для місцевих громад і сприяти соціальній згуртованості. Це відбувається завдяки тому, що цифровий туризм залучає місцевих жителів до створення контенту, управління проектами, обслуговування цифрових гідів та

інших сервісів, перетворюючи їх з пасивних спостерігачів на активних учасників туристичної екосистеми.

Аналіз міжнародної практики підтверджує, що цифрові технології є критичним елементом післякризових стратегій відновлення туризму у світі. Країни Європейського Союзу активно застосовують цифрові інструменти для стимулювання попиту та оптимізації процесів, зокрема, впровадження віртуальних турів, розробку мобільних додатків для туристів та використання аналітики даних для точного прогнозування попиту та адаптації пропозиції.

У Азії, зокрема, у Південній Кореї та Японії, спостерігається інтенсивне впровадження високотехнологічних рішень, як-от AR/VR-екскурсії, AI-консьєрж сервіси та розумні туристичні платформи. Це дозволяє DESTINACIЯM підтримувати туристичні потоки та рівень взаємодії зі споживачами навіть в умовах значних зовнішніх коливань.

Ізраїль демонструє ефективну модель відбудови, активно застосовуючи технології аналітики даних для управління потоками туристів та побудови адаптивної інфраструктури. Цей підхід слугує важливим кейсом для країн, які прагнуть створити стійку та гнучку туристичну систему в умовах післякризового відновлення. Міжнародний досвід свідчить про стратегічну необхідність переходу до Smart-туризму для забезпечення стійкості галузі та її здатності швидко відновлюватися після шоків.

Україна може взяти за приклад європейський та азійський досвід впровадження цифрових рішень, таких як створення віртуальних турів, мобільних додатків, інтелектуальних платформ для управління потоками туристів. Ці рішення можуть стати частиною національних програм відновлення туристичної галузі. Наприклад, національна стратегія мала б включати співпрацю з ІТ-компаніями, стартапами, музеями та культурними інституціями для створення цифрового туристичного продукту світового класу.

Для повоєнного відновлення туризму Україна має низку значних конкурентних переваг, які можуть бути ефективно використані. До них належать: багата культурна спадщина, унікальні природні локації, а також висока зацікавленість міжнародної спільноти у відновленні країни та підтримці її економіки. Однак, незважаючи на це, Україна ще відстає в масштабному впровадженні цифрових рішень у туризмі, особливо в частині інфраструктурної інтеграції, міжнародної промоції та партнерства. Активне впровадження міжнародної практики з адаптацією до українських реалій може значно прискорити трансформацію туристичної галузі, зміцнити її роль у національній геоekonomіці та забезпечити довгострокову стійкість.

Для подальшого ефективного функціонування та розвитку вітчизняного туризму необхідне системне оновлення законодавства

та галузевих стандартів. Це має забезпечити адекватне правове поле, яке враховує специфіку цифрових сервісів, віртуальних турів, а також процесів зберігання й захисту даних туристів. Зокрема, інституційна база має охоплювати нормативні акти щодо кібербезпеки та електронного підпису, чітке регулювання захисту персональних даних, формальне визнання цифрового продукту як повноцінної туристичної послуги. Впровадження цих регулятивних норм є критичною умовою для мінімізації ризиків, підвищення довіри споживачів до цифрових платформ та стимулювання інвестицій у високотехнологічний туристичний сектор.

З огляду на зазначені виклики, ключовим стратегічним інструментом є державно-приватне партнерство, спрямоване на спільне створення цифрових платформ, інвестиції у хмарні рішення, мобільні додатки та інноваційні стартапи. Такі моделі дозволять ефективно мобілізувати ресурси, розподілити ризики та забезпечити довгострокову підтримку технологічних проєктів у туристичній галузі. Також необхідним заходом є інвестування у розвиток людського капіталу, зокрема в освіту й підвищення кваліфікації фахівців у галузі ІТ, гостинності, маркетингу та аналітики. Для формування персоналу, здатного ефективно реалізовувати цифрові проєкти в туризмі, важливими інструментами є запровадження програм тренінгів та курсів з цифрових навичок,

партнерство з університетами та ІТ-компаніями.

Цифрова трансформація має стати невід'ємною складовою ширшої стратегії повоєнного відновлення, яка включатиме принципи сталого розвитку, екологічні ініціативи та інклюзивність. У цьому контексті моделі цифрового туризму набувають стратегічного значення. Віртуальні екскурсії та аналогічні продукти не лише зменшуватимуть екологічний вплив на вразливі об'єкти, але й сприятимуть залученню інвесторів, створенню робочих місць та наданню підтримки регіонам, що постраждали від військових дій. При цьому важливим є врахування екологічних стандартів та принципів ESG для того щоб цифрові рішення сприяли не лише короткостроковому економічному зростанню, а й забезпечували довгострокову геоекономічну стійкість України.

Отже, цифрова трансформація туристичної галузі України в повоєнний період виступає надважливим механізмом підвищення її геоекономічної стійкості. Для забезпечення ефективної цифрової трансформації туристичної галузі України необхідним та першочерговим є розробка комплексного механізму її впровадження. Цей механізм має інтегрувати як безпосередне

застосування сучасних цифрових технологій, так і розробку стратегічних управлінських дій (рис. 1). Узагальнення цих взаємопов'язаних процесів, що включають взаємодію цифрових технологій, економічного розвитку, регіональної відбудови та геоекономічної стабільності, доцільно представити у вигляді концептуальної схеми.

Таким чином, цифрова трансформація туристичної галузі України у повоєнний період виступає важливою складовою підвищення її геоекономічної стійкості. Це обумовлено її інтеграційним потенціалом, оскільки вона здатна інтегрувати аналітику великих даних, VR/AR-технології, хмарні сервіси, онлайн-бронювання та цифровий маркетинг у єдину, цілісну Smart-екосистему. Впровадження цієї системи дозволить оптимізувати управління туристичними потоками, підтримувати постраждалі регіони, залучати інвестиції та зміцнювати міжнародний імідж країни, одночасно сприяючи диверсифікації доходів, створенню нових бізнес-моделей і робочих місць, формуванню адаптивних управлінських стратегій та підвищенню конкурентоспроможності на глобальному ринку.

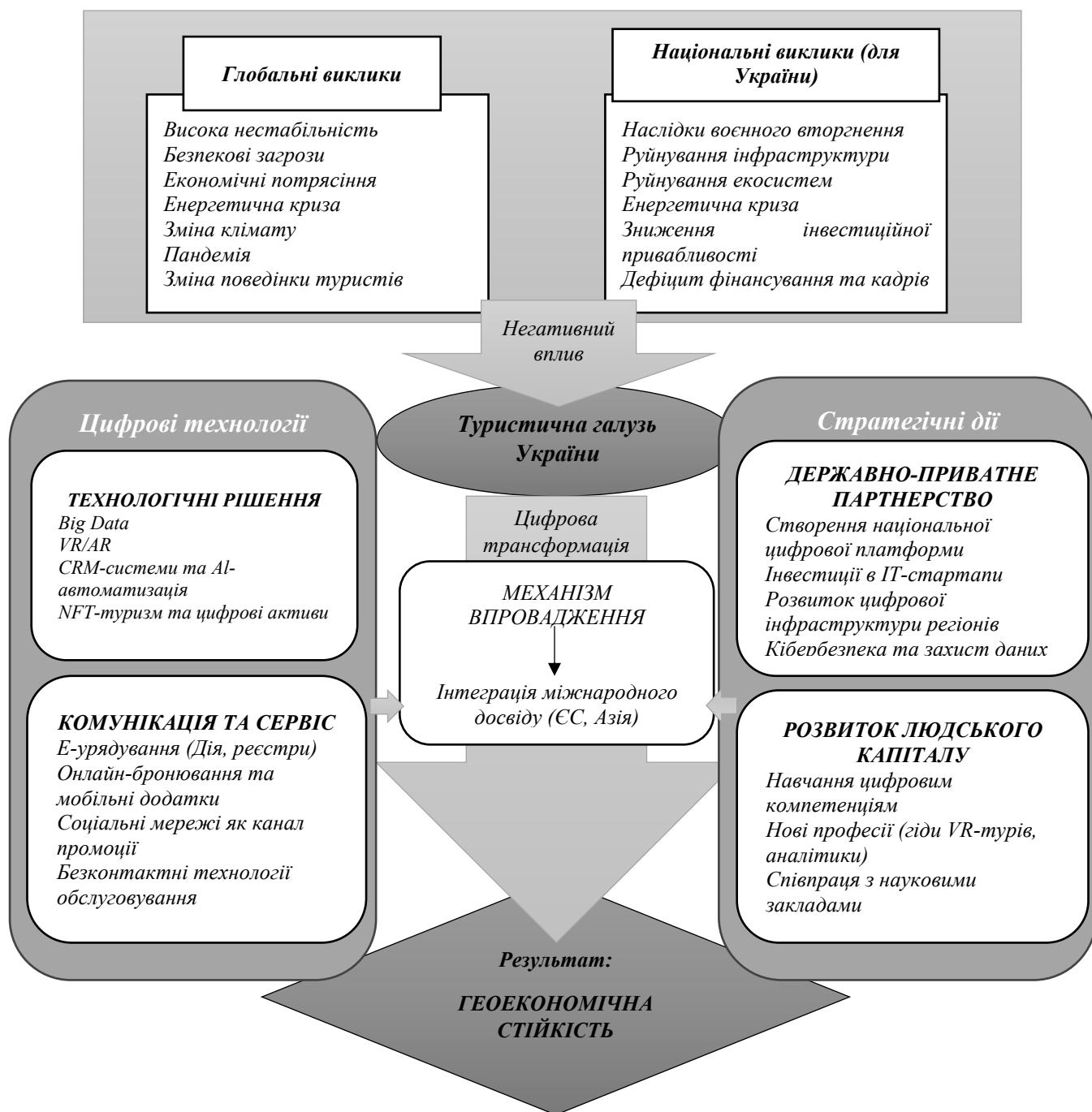

Рис. 1. Механізм забезпечення геоekonomічної стійкості туризму в умовах повосного відновлення

Висновки. Отже, в умовах сучасних викликів туризм постає не лише як вагомий економічний ресурс, а й як стратегічний інструмент забезпечення геоekonomічної стійкості держави. Оскільки цифрова трансформація набуває стратегічного значення для розвитку галузі, вона сприяє

ефективному управлінню туристичними потоками, підтримці постраждалих регіонів та зміцненню міжнародного іміджу країни. Відтак її комплексне впровадження у сферу туризму здатне забезпечити диверсифікацію доходів, формування нових бізнес-моделей, створення додаткових

робочих місць і підвищення конкурентоспроможності України на глобальному ринку в умовах повоєнного відновлення.

Цифровізація туризму має розглядатися як ключовий фактор соціально-економічної стабілізації, оскільки вона відкриває нові можливості для розвитку регіонів, залучення інвестицій та посилення ролі місцевих громад. Це, у свою чергу, зміцнює стійкість галузі та сприяє стратегічній диверсифікації національної економіки. Очевидним є те, що подальший розвиток туризму в Україні у повоєнний період повинен ґрунтуватися на інтеграції цифрових технологій, модернізації інфраструктури та ефективному

державно-приватному партнерстві. Такий підхід передбачає розвиток національних цифрових платформ, підвищення цифрових компетенцій фахівців, впровадження стандартів кібербезпеки та орієнтацію на принципи сталого розвитку. Комплексність зазначених заходів дозволить не лише відновити туристичну галузь, а й сформувати довгострокові конкурентні переваги України на світовому ринку, підвищити макроекономічну та геополітичну стабільність держави й забезпечити стійкий розвиток регіонів. У підсумку це сприятиме формуванню високого рівня гео економічної стійкості країни в умовах глобальної невизначеності.

References

- Barvinok, N. V. (2023). *Adaptatsiini stratehii turystychnykh pidpriemstv v umovakh kryzy sprychynenoi hlobalnymy bezpekovymy faktoramy* [Adaptive strategies of tourism enterprises in the crisis caused by global security factors]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, 2(19), 56–68. doi: <https://doi.org/10.15330/apred.2.19.56-68> [in Ukrainian].
- Boiko, M. H., Bondar, S. V. (2022). *Tsyfrova transformatsiia yak imperatyv rozvytku hotelnoho biznesu* [Digital transformation as an imperative for hotel business development]. *Ekonomichna nauka*, 23, 32–38. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2057/1/Боїко%20М.%20Г.,%20Бондар%20С.%20В..pdf> [in Ukrainian].
- Cherneha, O. M. (2022). *Transformatsiia turystychnoi haluzi pid chas viiny v Ukraini cherez tsyfrovi tekhnolohii* [Transformation of the tourism industry during the war in Ukraine through digital technologies]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Ekonomika»*, 26(54), 43–50. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/3602> [in Ukrainian].
- Diia. Biznes. (n.d.). *Tsyfrova transformatsiia v hotelnomu biznesi* [Digital transformation in the hotel business]. Retrieved November 15, 2025, URL: <https://business.diia.gov.ua/history-of-success/tsyfrova-transformatsiia-v-hotelnomu-biznesi> [in Ukrainian].
- Horchak, R. (2025). *Tsyfrovizatsiia vnutrishnoho turyzmu v Ukraini: stan, initsiatyvy ta analityka* [Digitalization of domestic tourism in Ukraine: state, initiatives and analytics]. *Innovations and Technologies in the Service Sphere and Food Industry*, 2(16), 139–145. doi: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.2\(16\).2025.22](https://doi.org/10.32782/2708-4949.2(16).2025.22) [in Ukrainian].
- Ivashko, L. (2025). *Dydzhytalizatsiia sfery turyzmu ta hostynnosti* [Digitalization of the tourism and hospitality sphere]. *Smart-ekonomika, pidpriemnytstvo ta bezpeka*, 3(1), 16–28. doi: [https://doi.org/10.60022/sis.3.\(01\).2](https://doi.org/10.60022/sis.3.(01).2) [in Ukrainian].

- Karyi, O.I., Strilchuk, R.M., Kyselov, O.A. (2024). *Stratehichni napriamy rozvytku turystychnoho biznesu Ukrainy [Strategic directions of tourism business development in Ukraine]. Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia*, 13. doi: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-13-03-02> [in Ukrainian].
- Lysiuk, T. (2025). *Ekskursolohiia u tsyfrovu epokhu: metodolohichni pidkhody ta praktychni innovatsii [Excursionology in the digital era: methodological approaches and practical innovations]. Ekonomika ta suspilstvo*, 75. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-27> [in Ukrainian].
- Lytvyn, M. V. (2025). *Osoblyvosti heoekonomichnoi stratehii Ukrainy v konteksti staloho rozvytku [Features of Ukraine's geo-economic strategy in the context of sustainable development]. Ekonomichnyi prostir*, 202, 183–188. doi: <https://doi.org/10.30838/EP.202.183-188> [in Ukrainian].
- Marchenko, O. (2024). *Stratehichne spriamuvannia rozvytku ekonomiky rehioniv Ukrainy na zelenu ta tsyfrovu transformatsiiu [Strategic direction of Ukraine's regional economy development towards green and digital transformation]. Upravlinnia zminamy ta innovatsii*, 9, 91–96. doi: <https://doi.org/10.32782/CMI/2024-9-18> [in Ukrainian].
- Moisei, S. (2025). *Turystychni destinatsii Ukrainy v umovakh viiny [Tourist destinations of Ukraine in war conditions]. Ekonomika ta suspilstvo*, 78. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-70> [in Ukrainian].
- Nazarenko, O. V. (2020). *Perspektyvy rozvytku vyiznogo turyzmu v Ukraini z vykorystanniam instrumentiv digital-marketyngu [Prospects for the development of inbound tourism in Ukraine using digital marketing tools]. Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, 3-4(74-75), 205–219. doi: [https://doi.org/10.33987/vsed.3-4\(74-75\).2020.205-219](https://doi.org/10.33987/vsed.3-4(74-75).2020.205-219) [in Ukrainian].
- Pankiv, N., Sniadanko, D. (2025). *Rol informatsiinykh tekhnolohii dlia rozvytku turyzmu [The role of information technologies for tourism development]. Development Service Industry Management*, 2, 106–119. doi: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-10\(23\)/](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-10(23)/) [in Ukrainian].
- Stryzhak, O. O. (2021). *Transformatsii industrii turyzmu v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Transformations of the tourism industry in the digital economy]. Ekonomika ta upravlinnia APK*, 2, 41–49. URL: https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/ekonomika/stryzhak_o._2-2021.pdf [in Ukrainian].
- Valinkevych, N., Shestakova, A. (2024). *Tsyfrova transformatsiia yak konkurentna perevaha v industrii turyzmu ta hostynnosti [Digital transformation as a competitive advantage in the tourism and hospitality industry]. Ekonomika ta suspilstvo*, 68. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-37> [in Ukrainian].
- Yurchyshyn, V. (Ed.). (2022). *Heopolitychni ta heoekonomichni zminy, formovani pid vplyvom rosiiskoi agresii, ta onovlennia mistsia Ukrainy u svitovomu prostori [Geopolitical and geo-economic changes formed under the influence of Russian aggression, and updating Ukraine's place in the world space]. Kyiv: Tsentr Razumkova. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_TRANSFORMANS_UKR.pdf* [in Ukrainian].
- Zabrodska, H. I., Zhuravlova, S. M. (2022). *Rozvytok turystychnykh destinatsii v umovakh kryzy [Development of tourist destinations in crisis conditions]. Aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku ahroprodovolchoi sfery, industrii hostynnosti ta torhivli: tezy dop. Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. (pp. 268–270). Kharkiv: Derzhavnyi biotekhnolohichniy un-t.* URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/15538> [in Ukrainian].